

Patyolat most és később

A szolgáltatások színvonalánálunk elmarad a világ fejlett országaiban megszokottól. A múlt év második felében megjelent 1038-as kormányrendelet már úgy intézkedik, hogy az elmaradást a negyedik ötéves terv végére részben meg kell szüntetni, illetve csökkenteni kell. A nők helyzetével foglalkozó párháztörvény is állást foglalt a szolgáltatások mennyiségi és minőségi színvonalának javítása mellett.

Kormányrendelet és párháztörvény a szolgáltatásokról. Ez is bizonyítja a kérdés fontosságát. És a szolgáltató vállalatok között az egyik legnagyobb feladat a Patyolatra vár.

Ellentmondások

Szegeden öt év alatt több mint kétszeresére emelkedik a mosott, tisztított ruhák mennyisége. Mindez természetesen rengeteget segíthet a dolgozó nőkön, hogy a szabad szombatok, a munka utáni délutánok és esték ne mosással, vasalással teljenek el.

Ugyanakkor panaszokat is gyakran hall az ember. A tisztításra beadott ruhákról le kell vágni a gombokat. Egy férfi öltönyön húsz gomb is akad. Felvarrásuk meglehetősen hosszú időbe telik. És ezt már a ruha tulajdonosának kell elvégeznie. A kultúrát szolgáltatásról valahogyan más elképzelések élnek az emberben.

Nyári Mihály igazgató:

— Ismerjük ezt a problémát is. Nem szegedi gond, országos. Egyre több ruhán van műanyag gomb. A tisztító vegyszer oldja a műanyagot, az pedig tönkretesz a ruhákat. Nemcsak azt, amelyen a gomb van, a többit is. Nem lehet tehát a ruhán hagyni. A csontgombokat sem ajánlatos, mert elfordul, hogy leszakadnak. Ugyanolyan adni helyette nem tudunk.

— Nem lehetne az üzletben levágni a gombokat és azután újra felvarrni?

— Évente több százezer gombot? Ehhez két-három embert kellene felvenni üzletként. De mi maximálisan árakkal dolgozunk. És féláron. Egy kiló fehérnemű mosása 3 forint. A másik felét az állam fizeti. Az árakat nem emelhetjük, az állam sem fizethet többet. Márpedig a szolgáltatás bővítése a mostani árakba nem fér bele.

Tehát ezen a gondon segíteni egyhamar aligha lehet.

Rossz reklám

— És a ruhák eltűnése? Jó néhány esetről hallani mostanában.

— Sajnos megtörténik. Bár legtöbbször számra megvannak a tisztításra beadott darabok. Csak néhány elkeveredik. Nem abba az üzletbe viszik vissza, ahonnan bejött. Még ez sem lenne nagy baj, mert egy-két napos keresés után megtalálhatnánk. Csak sajnos nem minden ügyfelünk reklamál. Megesik, hogy jobbat kap a sajátjánál, és elviszi. És hozzá kell tennem, hogy elég kevés ilyen esetünk van. Általában egy ezreléknyi az eltűnt vagy elcserejt darabok száma. Az idén például 150 ezer jön be hozzánk vegytisztításra.

— Az ilyesmi nem a legjobb reklám a cégnek. És az sem, hogy a kár megtérítése is gyakran elhúzódik.

— Igen, alapvető céljainkat keresztezi, a mi érdekeinkkel is ellentétes. De hát minden dolgozónkat sem tudjuk ellenőrizni: milyen ingben jött be, milyenben távozott. Ez pedig olyan szakma, hogy ha csak egy ember akad, aki nem becsületes, már elég. Bocsszótunk már el embert fegyelmivel, ha nem is pontosan ezért, hasonló károkozásért. Annál is kínosabbak az ilyen esetek, mivel a hozzánk beadott ruhát visszaadásig társadalmi tulajdonként kezeljük.

A kártérítés valóban elhúzódik néha. Idő kell arra, hogy keressük az eltűnt darabot. Sokszor megkerül ugyanis. Mint ahogy már az

is megtörtént, hogy valaki háromszáz forintért öltönyért. Mikor megtaláltuk, kiderült, hogy új korábban sem igen érhető többet ezernél. Ez persze nem mentség számunkra, és mindenképpen azon vagyunk, hogy az eltűnések számát csökkentessük.

Ha teljesen megszüntetni nem is lehet az ilyesmit, legalább csökkenteni kellene az elcserejt vagy eltűnt darabok számát. Annál is inkább, mert a közvetlen kárt ugyan megtérítik, de ugyanakkor olyan vásárlásra is kényszerítik a megrendelőt, melyre esetleg csak évek múltán lett volna szükség. Az új bevásárlás pedig mindig többbe kerül, mint a tényleges kár.

Minőségi célok

Eddig csak a mennyiségi fejlesztésről és a hibákról volt szó.

— Tervezzük az üzlethálózat fejlesztését. 1975-ig Tárjánban két üzletet és egy gyors tisztító szalonot szeretnénk építeni. És másutt is a városban. A László-bazár helyén, az új gyors tisztító szalonban az azonnali tisztítást, vasalást, foltkezelést. Újajta szolgáltatásokat tervezünk: ruhajavítást; zsebek, nadrágtoktokok cseréjét, fesléseket rendbehozását — kiserletképpen már be is vettük —, a finomabb cikkeknek a piperes szolgáltatást, a keményítést. Szeretnénk elérni, hogy végre ne a vállalat határozza meg; mit vállal, hanem a megrendelő: mit kíván.

Tehát lesz minőségi fejlődés is az elkövetkező ötéves tervben. Ezzel a Patyolat nyilván sokban hozzájárul ahhoz, hogy a szabadidő valóban mindinkább szabadabbá váljon. Ezért dotálja az állam is a vállalatot. Csak mindehhez jó lenne elérni, hogy a szolgáltatás biztonságosabb is legyen. Igaz, az egy ezreléknyi reklamáció abszolút értékben sem sok. De jó reklámnak aligha tekinthető.

Szávay István

Nincs megállás a földeken

Soha ilyen gyönyörű november eleje nem volt, mint ezekben a napokban. Kedvez az őszi munkák. Igaz, a korábbi elmaradásokat nagyon nehéz megszüntetni. Éppen ezért szükség van arra, hogy ünnepnapokon is dolgozzanak a földeken. A szegedi járás közös gazdaságaiban eddig 7800 holdon vetették el az étkezési búzát, a tervezett terület 64 százalékán, 1800 holdon pedig a takarmánybúzákat, ami a tervezett terület 75 százalékának felel meg. Nincs megállás a földeken, hiszen a vetés mellett akad még bőven tennivaló, az őszi betakarítás, és igen nagy területek várnak mélyszántásra is.

Szeged négy közös gazdaságában kedvezőbb az őszi munkák helyzete és az összes vetésnek több mint 90 százaléka „letudták”.

Mindezek ellenére sürgősen az idő, és a perceket jól kell hasznosítani. Szatymazon a Béke Tsz-ben november 10-ig mindent elvetnek, és november végéig befejezik a mélyszántást is. 450 holdon kerül földbe kalászos; 200 holdon rozs, 100 holdon búza és 100 holdon árpa. 50 holdon takarmánykeverék. Korántsem ilyen kedvező a kép a deszki Maros Tsz-ben, ahol eddig 1100 holdon került földbe a kenyér magja. Mintegy 900 hold vár még vetésre. 1450 holdon fejezték be a vetésztantást. 600 holdon pedig az őszi mélyszántást.

Bármennyire is kedvez az idő, a közös gazdaságokban gondolkodni már a télre is. A jószágállományok szálása és szemes takarmánnyal való ellátására. A tisztasági Búzazalás Termelőszövetkezetben kevesebb széna termelt, a pillangósok 35 százalékát kivitték a belvíz, de a kukoricaterületek szépen ígérgetnek, május morzsoltban átszámítva 35–38 mászást fizet holdanként a föld. Szerencsére a tavalyi esztendőről is maradt 10 vagon abrak és 15 vagon széna.

Lesz-e gáz a Blaha Lujza utcában?

Lesz, csak éppen azt nem tudni bizonyosan, hogy mikor. Így aztán maga a „lesz” korántsem vigasztaló az utca lakóinak, akiknek minden bizonnyal az időpont lenne a fontosabb. Egyszer ugyan már megígérték nekik, hogy a fűtési szezon kezdetére lesz gáz. De hát: ígért szép szó... Egyszóval nem sikerült betartani. A hiba a vezetékben van.

A vezetékben, melyet a kivitelező Építőipari Ktsz-nek már el kellett volna készítenie. A vezeték maga meg is van, csak éppen az október 14-én tartott átadás-átvétel nem volt olyan állapotban, hogy a DÉGÁZ átvehesse. A víz, az árokba omlott föld miatt nem lehetett ellenőrizni a varratokat, a szigetelés is jónéhány helyen sérült volt. Márpedig az ilyen vizes talajban szigetelés nélkül a csövek maximum egy-két évig tarthatnának. Az átadáson 7 pontos hibajegyzéket állítottak össze és a ktsz ígéretet tett arra, hogy október 25-ig kijavítják a vezetékét.

Nos, ez nem történt meg. A varratképet és a nyo-

máspróba jegyzőkönyvet is csak november 2-án adták át a DÉGÁZ-nak. Így aztán a gázmű sem tehet egyebet, kötbérez a ktsz-t. Csak hogy a kötbérből még nemigen lesz gáz az utca lakásaiban.

Végül is a ktsz elnöke, Szekeres István megígérte, hogy hozzájárul az árok kitisztálásához és a cső feltáráshoz, hogy ellenőrizni lehessen azt. A gázmű pedig helyt módjában áll, tehát felszabadítja a vezetékét, rendbehozza a hibákat, és végzi az ellenőrzést. Aztán máris gázhoz juthatnak a lakók. Hogy ez mikorra sikerül? — Az már csak az Építőipari Ktsz-en múlik.

Műlik, mint az idő. Az idő, amely feleslegesen telik el. Mert mi történt volna, ha az árkot nem hagyják beomlani, eliszaposodni? Ha a kivitelező megállapodott volna a beruházóval a vezeték fokozatos ellenőrzéséről és erre a lehetőséget is biztosítja? Talán semmi különös. Csak annyi, hogy már néhány hete befejezhetők volna a munkák.

Sz. I.

Fogyókúra — Wiesbadenben

Jóformán bele se kóstoltam az új környezetbe, nyakamba szakadt a munka — üsárgolta mackótürellemmel Gregor József. Már megnyugodott, beleszólt a németek jellemzően precíz életmódjába, s amikor a napokban robosztus természetével elem állt valamelyik szegedi utcasarkon, ugyancsak rácsodálkozom: ez az ember fogott. Hogyne — támasztotta kis párnás vállait gyerekes hősködéssel —, a medicin roll megteszi hatását. Wiesbadenben minden énekes sportol. Aztán lejjebb eresztett hangon hozzáfűzte: komiszul kezdődött. Más nyel-

más szokások; az első hét után csak azért nem szálltam repülőre, vissza, mert megveszekedett krajcárom sem maradt.

Gregor József, a tehetséges szegedi basszista két évre szerződött Wiesbadenbe, s az első adandó alkalommal hírt adott magáról. Három napra jött haza látogatásra, Szegeden Bohéméletet, Pesten Cantata profanát énekel Doráti Antal dirigálásával. A rokonszenves énekes elmondta, a wiesbadeni „nemzetközi színház” (svédaktól kezdve dél-afrikai művészeket átkinnaiakig mindenkit megtalálni, még magyarokat is) szerkezetileg épp úgy háromtagozatos, mint a szegedi, sőt kívülről is hasonlóan, mindkettőt a bécsi Fellner-Helmér cég építette.

Rengeteget dolgozik, a Figaró házasságának Bartolóját, az Ajda főpapja és királya, a Pillangókisasszony Bonzóját után két Wagner-szerep (Fafner a Siegfriedben és Brail Nilssonnal Hagen az Istenek alkonyában), Baquo Verdi: Macbeth-jéből és a Don Juan Leporellója várja — ez utóbbit olaszul, miként az Aidát is énekelte németül, de Fiorenza Cosottólól, a hírneves sztárral természetesen olaszul. Sok próba előzi meg a premiereket, s a szereplőnek valamennyi előadás tudása legjavát kell nyújtani, különben oda a renomé. Ahogy tájékozott, igen sok magyar muzikus dolgozik kint, az egyik kollégája szellemesen fogalmazott: németek adják a pénzt, magyarok a zenét Nyugat-Németországban. A kölni Opera Borisz Godunovjának címlapját idézte, ahol a zené vezető Kertész István, s a címszereplő Faragó András mellett ott találni Illosfalvy Róbert, Tamási Éva és Kelemen Zoltán nevét is.

Wiesbadenben komoly tekinetelynek örvendő a színházbarátok és az operabarátok társasága, a tagok rendszeres összejöveteleket tartanak, meghívják a művészeket, érdeklődnek irántuk, aktív, eleven közönségkapcsolatuk van. (Hasonló kezdeményezések Szegeden is történtek.) Gregor József legközelebb csak az új évben, január 22-én szerepel ismét Szegeden, a Tannhäuserben.

N. L.

Szabo László — Solyom József: TITKOS HADVISELÉS

„Átkozott FBI”

5.

A Qu-2-es csoport alaposan felkészült a feladatra. A reklámügynökből hírszerzőnek átvnyergelt Jimmy szerkesztett egy furcsa gépezetet. Úgyes kis hajtómű, fából készült kerekeket porgetett, elképzelése szerint ez megoldhatta a rejtjelző szalag lepergetését egy közönséges filmfelvevő gép lencséje előtt. Készített ezenkívül egy fényképezőgépből épített nagyítógepet, amely alkalmas lett könyvlapok, iratok megörökítésére. Bonyolult infravörös berendezés tette lehetővé, hogy sötétben is el tudják végezni munkájukat, ha a rejtjelző szalagot fényérzékennyé tették. A követség szomszédságában béreltek egy lakást, és szabályos sötétkamrának rendezték be az egyik szobát. Tökéletesen felszerelték nagy gyorsaságú előhívás és fénymásolás céljaira. Egy hét múlva végre minden készen állt, elkezdhetők a munkák. Vettek egy kis gumikalapácsot, amelyet az amerikai gépirónó — követve Sadie Cohen utasításait — a keblei között rejtett el.

Délután 10 óra tájban a török nagykövetség telefonon felhívta a Wilton Safe Company irodáját. Amikor megsörtént a telefon, Sadie elnyomta szivarját a hamutartóban:

— Azt hiszem, munkához láthatunk — mondta.

Néhány óra múlva az OSS pontosan ismerte a török nagykövetség pánclszekrényének mindkét kombinációját, s volt már kulcsuk is a belső ajtóhoz. Blackék ezen az estén egy marylandi autósversenyt rendeztek népes, vidám összejövottel barátaik számára. A kirándulásra meghívást kaptak a török nagykövetség vezetői, tisztviselői is. Úgy tűnt, hogy tökéletesen biztosították: hajnalig zavartalanul dolgozhatnak a követség épületében. A Qu-2-es csoport két tagja, Dick és Bob. Sadie Cohennel együtt este 10 órakor lépett át a nagykövetség kapuját. A csoport vezetője pattanásig feszült idegekkel ült a szomszédos hadiszálláson, Jimmy viszont nagy nyu-

galommal üzemképes állapotba helyezte gépeit. Sadie, Bob és Dick is egykedvű nyugalommal léptek át a nagykövetség kapuját. Nem volt mitől tartaniuk, a portás néhány napja már jó emberük volt. Az OSS megtudta, hogy súlyos kártyaadottsága van. Az egyik lebujaiban pókerasztalba keveredett és körülbelül egyévi fizetését veszítette el — hozomra. Az öreg török lelkiismeretét azonban más ügy is nyomta. Viszonya volt egy fiatal amerikai utcalánnyal, aki éppen ezekben a napokban jelentette be neki:

— Drágám, apa lesz. Egyáltalán nem örült a híreknek, mert nős ember volt. Allah három nevetlen gyerekkel és egy örökké mérges, házastárs feleséggel áldotta meg. Az OSS Qu-2-es csoportja az utcalány lelkeire beszélt és egészen fellelkesítették, hogy milyen hazafias feladatot hajt végre, ha lemond a törökjéről. Kifizették a pókeradottságot is, s ezek után érhető, hogy az akció kezdetén hálától könnyes tekintettel nyitott ajtót Cohenék előtt.

Donovan és Allen Dulles a kezdeti sikerek ellenére idegesen várta az akcióról szóló jelentést. Igaz, hogy a közös vezérkar főnökei kérték tőlük a rejtjelző kulcsokat, de ha mégis kudarcot vallanak, ha valakit elfognak a nagykövetség épületében, világra szóló bofrány, nemzetközi incidens robbanhat ki. Az sem hatott rájuk megnyugtatóan, hogy a Qu-2-es csoport embereinek, Bobnak és Dicknek washingtoni lakását ismeretlen személyek még az akció kezdete előtt keresztül-kasul átkutatták. Az OSS-ügynökök jelentették már: a városban több alkalommal is nyomom követték őket. Donovan megtudta, hogy az FBI nyomoz utánuk és lecsapni készül a Qu-2-es csoportra. Az igazságügyminisztérium egyik vezető tisztviselője árulta el ezt neki:

— J. Edgar Hoover tudja, hogy maguk átfestültek a nagykövetségeket, és ezt disznóságnak tartja. Azt mondta, hogy az OSS-nek ehhez nincs joga, és bebizonyítja, hogy az FBI-vel nem lehet packázni. Szerinte az Egyesült Államokban egyetlen hírszerző szerv sem dolgozhat a szövetségi nyomozó irodán kívül.

A Qu-2-es csoport azonban mit sem törődve az FBI áskálódásával, pontos tervet dolgozott ki az akció lebonyolítására. Úgy tervezték, hogyha Sadie Cohen segítségével este 11 óra 15 perckor megkapják az anyagot, akkor azokat lefényképezik, és vissza is tudják szállítani már legkésőbb 1 óra 45 perckor, feltéve, hogy Jimmy gépei kifogástalanul működnek.

Este 11 óra 12 perc volt, amikor a Qu-2-es csoport ideiglenes szállásán megfordult a kulcs a zárban, Bob, Dick és Sadie négy nagy koffert

(Folytatjuk.)